

Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 – Wereld: Landenvergelijking MINT-landen

- 1 maximumscore 2**
- Indonesië ligt in een regio met een groeiende economie / dicht bij grote opkomende landen (China / India) / aan drukbevaren handelsroutes. 1
 - Uit het antwoord moet blijken dat het aandeel mensen werkzaam in de primaire sector zal afnemen / secundaire (en/of tertiaire) sector zal toenemen. 1
- 2 maximumscore 2**
- Een juiste uitleg is:
- Nigeria heeft op dit moment een groter aandeel jongeren / relatief minder mensen in de (arbeids)productieve leeftijdsgroep (dan de andere MINT-landen, (oorzaak) 1
 - waardoor de kosten (van bijvoorbeeld onderwijs) relatief hoog zijn ten opzichte van het bnp / de belastinginkomsten. (gevolg) 1
- 3 maximumscore 1**
- Hoe hoger de economische complexiteit (ECI), hoe hoger het bnp per hoofd van een land.
- 4 maximumscore 2**
- Ik ben het eens met deze stelling.
Juiste argumenten vóór de stelling zijn: 2
 - De export van Mexico is vooral gericht op één land.
 - Het (drugsgelateerde) geweld maakt Mexico kwetsbaar.
- of
- Ik ben het oneens met deze stelling.
Juiste argumenten tegen de stelling zijn: 2
 - Mexico maakt deel uit van een van de machtigste / grootste handelsblokken ter wereld / de NAFTA.
 - De export van Mexico bestaat uit hoogwaardige industrieproducten / grondstoffen waar (in de Verenigde Staten) veel vraag naar is.

Opmerking

Per juist argument 1 scorepunt toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 2

Een juiste redenering is:

- Bij het opstellen van landenlijstjes als BRIC en MINT worden geen kenmerken meegewogen vanuit de politieke dimensie / alleen kenmerken meegewogen vanuit de economische en sociaal-culturele dimensie, 1
- terwijl (bijvoorbeeld) ook politieke ontwikkelingen een belangrijke rol spelen in de (economische) ontwikkeling van landen. 1

Opgave 2 – Wereld: Digitalisering in Afrika

6 maximumscore 2

uitspraak 1: juist

uitspraak 2: onjuist

uitspraak 3: onjuist

indien drie juiste antwoorden 2

indien twee juiste antwoorden 1

indien minder dan twee juiste antwoorden 0

7 maximumscore 2

Een juiste redenering is:

- In Afrika werken veel mensen in de informele sector / hebben veel mensen geen vast inkomen, 1
- zodat zij geen bankrekening hebben en geen abonnement kunnen / willen afsluiten. 1

8 maximumscore 2

Juiste redenen zijn:

- Technologiehubs als Konza Technopolis zullen zorgen voor een toename van het aantal hoogopgeleide mensen.
- Door technologiehubs als Konza Technopolis worden buitenlandse bedrijven en/of buitenlands kapitaal aangetrokken.

per juiste reden 1

9 maximumscore 2

Een juiste redenering is:

- Door de investeringen kan Kenia zich sneller / beter ontwikkelen dan andere landen / buurlanden (en kunnen de economische verschillen tussen landen groter worden), 1
- maar ook kan deze regio binnen Kenia zich sneller / beter ontwikkelen dan andere regio's in Kenia (en kunnen de economische verschillen binnen Kenia groter worden). 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 3 – Aarde: Geschiedenis van de platentektoniek

10 maximumscore 2

- a (mid)oceanische rug
- b (diepzee)trog
- c lithosfeer

indien drie juiste antwoorden	2
indien twee juiste antwoorden	1
indien minder dan twee juiste antwoorden	0

11 maximumscore 2

Een juiste redenering is:

- Aan de westkant van Noorwegen / Bij Schotland en/of Ierland en aan de oostkant van Groenland liggen gebergten die zijn ontstaan tijdens de Caledonische plooingsfase / met dezelfde ouderdom, 1
- waaruit aardwetenschappers de conclusie trokken dat deze gebergten ooit één waren / aan elkaar vast gezeten moeten hebben (en door *sea-floor-spreading* / divergentie van elkaar weg geduwd zijn). 1

12 maximumscore 1

subductie / convergentie / *slab pull*

13 maximumscore 3

- a (Hawaii): 2 en 6
- b (Centraal-Amerika): 3 en 5
- c (Himalaya): 4 en 8
- d (Zuidoost-Indische rug): 1 en 7

indien acht juiste antwoorden	3
indien zeven of zes juiste antwoorden	2
indien vijf of vier juiste antwoorden	1
indien minder dan vier juiste antwoorden	0

Opgave 4 – Aarde: Overstromingen in Venetië

14 maximumscore 3

Een juiste beschrijving moet onderstaande drie stappen bevatten:

- In de periode oktober - april zijn er vaak stormen / harde winden (vanuit het zuiden) op de Adriatische Zee / in het Middellandse Zeegebied. 1
- De Golf van Venetië heeft periodiek te maken met extra hoge vloed / springtij (waardoor het zeewater hoger staat). 1
- Het noordelijk deel van de Adriatische Zee is een doodlopende zee-arm, waardoor het zeewater (bij storm / harde wind vanuit het zuiden) opgestuwd wordt. 1

15 maximumscore 2

- Juiste oorzaken op regionaal schaalniveau zijn: 1
 - bodemdaling door grondwateronttrekking
 - bodemdaling door (het gewicht van) bebouwing (op de relatief zwakke ondergrond)
- Uit het antwoord moet blijken dat door opwarming van de aarde / klimaatverandering de zeespiegel stijgt. 1

16 maximumscore 2

Een juiste redenering is:

- Enerzijds is Venetië een toeristische stad met cultureel erfgoed dat beschermd moet worden / een stad met veel inwoners die beschermd moeten worden tegen overstromingen, (sociaal-culturele dimensie) 1
- anderzijds moet het havengebied wel bereikbaar blijven voor de scheepvaart. (economische dimensie) 1

Opgave 5 – Zuid-Amerika: Grondstoffen in Suriname

17 maximumscore 2

- Uit het antwoord moet blijken de bodem door het vochtige en warme klimaat / het tropisch regenwoudklimaat in Suriname makkelijk verweert / oxideert (waarbij bauxiet gevormd wordt). 1
- Uit het antwoord moet blijken dat het laaggelegen (kust)gebied van Suriname aan een passieve continentrand ligt (waar de omstandigheden voor het ontstaan van aardolie gunstig zijn). 1

Vraag	Antwoord	Scores
18	<p>maximumscore 2</p> <p>Een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grootschalige mijnbouwgebieden / mijnen in Suriname zijn (vooral) in handen van buitenlandse multinationals • en op lokaal / regionaal / op een lager schaalniveau wordt grond van de lokale bevolking ingenomen door (illegale) Braziliaanse mijnbouwers / goudzoekers uit andere landen. 	<p>1</p> <p>1</p>
19	<p>maximumscore 2</p> <p>Juiste aanwijzingen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De export van Suriname bestaat voornamelijk uit één product (met een sterk wisselende prijs op de wereldmarkt). – De export van Suriname is voor ongeveer 70% gericht op slechts twee landen. – Het exportpakket van Suriname bestaat voornamelijk uit goederen uit de primaire sector / onbewerkte producten. 	
	<p>per juiste aanwijzing</p>	<p>1</p>
20	<p>maximumscore 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • Juiste redenen vanuit de dimensie natuur zijn: <ul style="list-style-type: none"> – De kleinschalige en traditionele goudwinning beslaat in totaal een groter oppervlak / is veel meer versnipperd dan de goudwinning door grootschalige multinationals. – Bij de kleinschalige en traditionele goudwinning wordt giftig kwik gebruikt om goud van het erts te scheiden. • Juiste redenen vanuit de politieke dimensie zijn: <ul style="list-style-type: none"> – De kleinschalige en traditionele goudwinning is in tegenstelling tot de goudwinning door grootschalige multinationals vaak illegaal. – Het naleven van / De controle op milieuregels bij de kleinschalige en traditionele goudwinning is lastiger dan bij de goudwinning door grootschalige multinationals. • Een juiste reden vanuit de economische dimensie is: <ul style="list-style-type: none"> – De Surinaamse staat loopt inkomsten mis doordat de kleinschalige en traditionele goudwinning niet in handen van de staat is. 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

Opgave 6 – Zuid-Amerika: Sociale ongelijkheid en de politieke toekomst van Zuid-Amerika

21 maximumscore 2

uitspraak 1: onjuist

uitspraak 2: onjuist

uitspraak 3: juist

indien drie juiste antwoorden 2

indien twee juiste antwoorden 1

indien minder dan twee juiste antwoorden 0

22 maximumscore 2

- Venezuela 1
- Uit het antwoord moet blijken dat Frans-Guyana een (overzees) departement van Frankrijk is. 1

23 maximumscore 1

scenario a: oligarchie

scenario b: populisme

scenario d: democratie

Opmerking

Alleen als drie juiste toekomstscenario's worden gegeven 1 scorepunt toekennen.

24 maximumscore 2

Een juiste redenering is:

- Het sociaal-economisch beleid in Zuid-Amerikaanse landen is vanaf het einde van de twintigste eeuw gericht op economische groei en vermindering van armoede / op de afname van sociale ongelijkheid, 1
- zodat een welvarende / geschoolde / participerende middenklasse ontstaan is (die meer politieke vrijheden opeist). 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 7 – Leefomgeving: De Waal bij Ewijk

- 25 maximumscore 1**
c - a - d - b
- 26 maximumscore 2**
Uit de uitleg moet blijken dat
- door de aanleg van kribben de stroming in de Waal (in het midden van de rivier) sterker werd, (oorzaak) 1
 - waardoor ijsschotsen beter konden afstromen naar zee / niet meer konden opstuwten tot ijssdammen (en de kans op dijkdoorbraken afnam). (gevolg) 1
- 27 maximumscore 3**
- Uit het antwoord moet blijken dat de kribben verlaagd zijn / het aantal kribben verminderd is. 1
 - Juiste oorzaken zijn: 2
 - De verdamping in de winter is (veel) kleiner dan in de andere seizoenen.
 - Vegetatie gebruikt in de winter nauwelijks / geen water.
 - De al verzadigde bodem neemt geen water op.
- Opmerking*
Per juiste oorzaak 1 scorepunt toekennen.
- 28 maximumscore 2**
Een juiste redenering is:
- (Deels) droogstaande en volstaande (neven)geulen zorgen voor een dynamisch / afwisselend landschap, 1
 - zodat gevarieerde leefomgevingen voor flora en/of fauna worden gecreëerd / de biodiversiteit zal stijgen. 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 8 – Leefomgeving: Hebben bloemkoolwijken de eeuwige jeugd?

29	maximumscore 2	
	Uit de beschrijving moet blijken dat	
	<ul style="list-style-type: none"> • in deze periode gezinsvorming plaatsvond bij de (na-oorlogse) babyboomgeneratie / de (na-oorlogse) babyboomgeneratie in de reproductieve leeftijd kwam 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • en dat deze groep door groeiende economische mogelijkheden verhuisde naar gebieden / dorpen buiten de stad waar meer ruimte / rust was (om kinderen te laten opgroeien). 	1
30	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • galerijflats / hoogbouw in het groen 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Uit het antwoord moet blijken dat dit type woningbouw niet aansloot bij de woonwensen van mensen die toen op zoek waren naar een woning / potentiële bewoners. 	1
31	maximumscore 2	
	Juiste kenmerken zijn:	
	<ul style="list-style-type: none"> – onregelmatig stratenpatroon / veel vertakkingen in het stratenpatroon – veel hofjes / woonerven – één doorgaande (rond)weg / weinig doorgaande wegen – veel speelveldjes / speeltuintjes – veel openbaar groen 	
	indien drie juiste kenmerken	2
	indien twee juiste kenmerken	1
	indien minder dan twee juiste kenmerken	0
32	maximumscore 1	
	Uit het antwoord moet blijken dat de voorzieningen in bloemkoolwijken gericht zijn op (jonge) gezinnen / fysiek-ruimtelijke structuur van bloemkoolwijken gericht is op (jonge) gezinnen.	
33	maximumscore 2	
	Een juiste redenering is:	
	<ul style="list-style-type: none"> • In (de nabijheid van) nieuwe groeikernen zijn er voor gezinnen vaak betaalbaardere / nieuwere vergelijkbare gezinsvriendelijke alternatieven voor de bloemkoolwijken uit de jaren 70 / 80, 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • terwijl er in de oorspronkelijke grote steden vaak minder gezinsvriendelijke woonwijken zijn (en de bloemkoolwijken daar dus vooral gezinnen aantrekken) 	1

Bronvermeldingen

- bron 1 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van www.slimbeleggen.com, 2021
- bron 2 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van www.populationpyramid.net, 2021
- bron 3 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van oec.world/en/rankings/eci/hs6/hs96, 2021
- bron 4 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van www.ourworldindata.com en CIA worldfactbook, 2021
- bron 5 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van Geographische Rundschau, november 2019
- bron 6 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van Geographische Rundschau, november met data van web.archive.org/web/20130531121327/http://ushahidi.com/about-us en www.konza.go.ke, 2014
- bron 7 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van Aula Paperback 30: Een revolutie in de geologie, van continentendrift tot schollentektoniek. A. Hallam, 1973
- bron 8 Grote Bosatlas 55e editie, Noordhoff, 2016
- bron 9 www.nemokennislink.nl/publicaties/scheurende-aardschol, 2012
- bron 10 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2021
- bron 11 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van www.villeinitalia.com/blog/acqua-alta-the-high-water-of-venice/ en www.nrc.nl/nieuws/2020/10/03/stormvloedkering-houdt-voor-het-eerst-san-marcoplein-droog-a4014591, 2020
- bron 12 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van google maps, <https://corrieredelveneto.corriere.it>, <https://www.mosevenezia.eu/> en <https://nl.wikipedia.org/wiki/MOSE-project> en Naeblys, shutterstock, 2021
- bron 13 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van <https://www.cambridge.org/c> en <https://rosebelgoldmines.sr/en/operations/mine/> en <https://www.mo.be/reportage/suriname-eeen-rijke-ondergrond-nog-geen-garantie-op-ontwikkeling>, 2021
- bron 14 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van https://oec.world/en/visualize/tree_map/hs92/export/sur, 2021
- bron 15 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van SEDLAC en de Wereldbank, 2021
- bron 16 <http://www.cedlas.econo.unlp.edu.ar/wp/en/estadisticas>, 2018
- bron 17 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2021
- bron 18 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van G.P van de Ven (red.) 1993. Leefbaar laagland en Geschiedenis van de waterbeheersing en landaanwinning in Nederland. Uitgeverij Matrijs. Herdrukt in Bosatlas van de Geschiedenis, 2021
- bron 19 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling en www.topotijdreis.nl, 2021
- bron 20 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van <https://www.wimderksen.com/blogs/groeikernen-bijzondere-stedebouw,-weinig-doorleefd.html> en <https://nl.wikipedia.org/wiki/Groeikern>, 2021
- bron 21 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling met data van <https://www.pbl.nl/publicaties/stedelijke-bloemkoolwijken-blijvend-jong> en google maps, 2021